

پژوهشگاه علوم اسلام و علوم اسلامی

چکیده مقالات همایش ملی

تعلیم و تربیت اسلامی

مبانی، منابع و اصول

(با رویکرد معرفی، تحلیل و نقد آثار اندیشمند فرزانه استاد سید علی اکبر حسینی)

به کوشش

سیده مین حسینی

سازمان اسناد و کتابخانه ملی: نشریه های علمی پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
تهران و شعبه دی ۱۳۹۱: چکیده مقالات همایش ملی تعلیم و تربیت اسلامی؛ مبانی، منابع و اصول (نتختن)؛ ۱۳۹۱؛ تهران
کوشاش سیدحسین حسینی؛ [برگزارکننده] پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی.
نتختن: تهران: پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی، ۱۳۹۱.

نتختن: تهران: ۱۳۹۱: ۱۰۵ ص.
شماره: ۹۷۸-۹۶۴-۴۲۶-۶۶۱-۴

وصفت پیغام: خیا

موضوع: اسلام و آیت‌الله و پیروزش — کیمی

نشریه ازدید: حسین سیدحسین، ۱۳۹۱-۰۶-۰۱

نشریه ازدید: پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی

رد پندت: کتابخانه: ۱۳۹۱/۰۶/۰۸-۰۷/۰۶/۰۸

رد پندت: دیوانی: ۱۳۹۱/۰۶/۰۸-۰۷/۰۶/۰۸

شماره کتابخانه ملی: ۳۰۰۵۹۹۶

چکیده مقالات همایش ملی تعلیم و تربیت اسلامی: مبانی، منابع و اصول

به کوشش: سیدحسین حسینی

ویراستار: سیدحسین حسینی

ناشر: پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی

مدیر نشر: ناصر زغفرانی

ناشر چاپ: مجید اسلامی رازع

تسخیر چاپ: فرزانه صادقیان

آماده سازی: عرفان پهلوان دوست

خروف‌نگار و صفحه‌نگار: آینا کمالی‌ها

چاپ اول: ۱۳۹۱

تیراز: ۵۰۰ نسخه

چاپ و صحافی: شرکت زیراکس

ردیف انتشار: ۹۱-۹۲

حق چاپ برای پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی محفوظ است.

ISBN 978-964-426-661-4

شماره: ۹۷۸-۹۶۴-۴۲۶-۶۶۱-۴

نشانی: تهران، صندوق پستی: ۱۴۱۵۵۸۴۱۹، تلفن: ۰۲۰-۴۶۸۹۱۲۷ فاکس: ۰۲۰-۴۶۳۱۷

مقدمه

ساختار

چکیده

از زیارتی

را اخبر دی

(محمد رضا)

رویدکودا

اصحرا

هرگز آغاز نه

(سید کاظم اکبری)

مبانی تقدیم

(میسان) اسناید

بورسی رویدک

(احمد اسماعیلی)

مقایسه مفاهی

بر نقش مردم

(اسمهه امین مشهدی)

تحلیل کتاب تو

(احمد جواد امیری)

تحلیل مفہوم

(حسن ایشان)

رشد اخلاقی در ز

دیدگاه رشد بر امن

(حسن سلطان احمدی)

اصیل استراتژی تو

(حسن بهاری)

ناشر: تهران، سندوق پستی: ۱۹۳۰۵۵۵۱۴، تلفن: ۳۷۸۸۶۴۰۰، فاکس: ۳۷۸۳۲۰۷۷

نامه: ۹۷۸-۹۶۴-۴۲۶-۶۶۱-۴

حق جای برای بروزگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی معرفت اسلامت.

پایه نویس: شرکت زیرکس

ردیف انتشار: ۱۱-۱۱

آمده‌اند: اینها کمال، ها

نمودار و مطالعات فرهنگی

دانشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی

دیرینه: مهدی حسینی

به کوشش: سید حسینی

دیرینه: مهدی حسینی

دانشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی

چکیده مقالات همایش علی تعیله و تربیت اسلامی: مبانی، منابع و اصول

- تفاوت اهداف تربیتی با اهداف غافی در تعلیم و تربیت اسلامی ۱۱۷
- ۱۱۷ ..... (خری مهری)
- ۱۱۸ ..... انسان‌شناسی عرفانی در اسلام و دلالت‌های آن برای تربیت شهروندی ۱۱۸
- ۱۱۸ ..... [محمد میر، بابک شمشیری]
- ۱۱۹ ..... اقتصادات تربیتی مبتنی بر عقل عملی از نگاه ابن سینا ۱۱۹
- ۱۱۹ ..... (مهدی مظاہری، مهدی کریمی، محمد نجفی)
- ۱۲۰ ..... علوم انسانی اسلامی از منظر پروفسور سیدعلی اکبر حسینی ۱۲۰
- ۱۲۰ ..... [عزیز نجفی، بور افاییکلو، فاطمه گیتی پستد]
- ۱۲۱ ..... معنا، اصول و وظایف دانشگاه اسلامی از منظر پروفسور سیدعلی اکبر حسینی ۱۲۲
- ۱۲۲ ..... [عزیز نجفی پور آقاییکلو، فاطمه گیتی پستد]
- ۱۲۳ ..... برورسی مبانی هستی‌شناختی و انسان‌شناختی تربیت از منظر قرآن کریم ۱۲۳
- ۱۲۳ ..... [نصرالله نوروزی، سکینه جعفری، فاطمه زینعلی]
- ۱۲۴ ..... قرآن کریم: منبع استنتاج شاخص‌های تربیتی ۱۲۴
- ۱۲۴ ..... [نصرالله نوروزی]
- ۱۲۵ ..... مفهوم حق‌الناس در آموزه‌های اسلامی و کاربرد آن در تعلیم و تربیت ۱۲۵
- ۱۲۵ ..... [فاطمه نظری روبدلی، بابک شمشیری]
- ۱۲۶ ..... تفکر دینی در کودک ۱۲۶
- ۱۲۶ ..... [محمد رضا زیانی، احمد آبادی]
- ۱۲۷ ..... انسان‌شناسی و جایگاه آن در تعلیم و تربیت ۱۲۷
- ۱۲۷ ..... [شاشم ندانی]
- ۱۲۹ ..... جایگاه بنیادین مفهوم «ادب» در تفکر فلسفی و تربیتی عصر زرین تمدن اسلامی ۱۲۹
- ۱۲۹ ..... [رضا نجفزاده]
- ۱۳۰ ..... بوررسی جایگاه محوری مسجد در تربیت دینی با تأکید بر سند ملی تحول در آموزش و پرورش ۱۳۰
- ۱۳۰ ..... [مجتبی همتی، فرهنگ فرمی، فراهانی، اکبر رهنما]
- ۱۳۱ ..... تربیت مبتنی بر فطرت (تربیت فطرت‌گرا) با تأکید بر دیدگاه آیت الله محمدعلی شاه آبادی ۱۳۱
- ۱۳۱ ..... [مجتبی همتی، فرهنگ فرضی، ابوالفضل خنجری]

تربیت مبتنی بر فطرت (تربیت فطرت‌گرای)
با تأکید بر دیدگاه آیت الله محمدعلی شاه آبادی

مجهتبی همتی فر

دانشجوی دکتری فلسفه تعلیم و تربیت دانشگاه فردوسی مشهد

hemati8246033@gmail.com

ابوالفضل غفاری

استادیار فلسفه تعلیم و تربیت دانشگاه فردوسی مشهد

ghaffari@um.ac.ir

«فطرت» به عنوان یکی از بنیادی‌ترین مباحث انسان‌شناسی اسلامی و نظام تربیتی اسلامی، همواره مورد توجه اندیشمندان، فیلسوفان و مریبان مسلمان قرار داشته است. با این همه، با توجه به تفاوت منظر و موضوعی که هر اندیشمند اتخاذ نموده، تفاسیر متعدد و تا حدی متفاوت از فطرت ارائه شده است؛ لذا تعریف، قلمرو و انواعی که برای فطرت در نظر گرفته می‌شود، تأثیر مستقیمی در الگوی ارائه شده در مورد ساختار روانی انسان از منظر اسلام خواهد داشت.

آیت‌الله شاه آبادی از جمله برجسته‌ترین اندیشمندان معاصری است که بحث فطرت را مورد کنکاش قرار داده و بر اساس آن نلاش نموده است تا برای بسیاری از مباحث عمدۀ اسلام، بنیانی نوبن برپا نماید و از همین رو «فیلسوف فطرت» لقب گرفته است.

این مقاله با پذیرفتن این مفروض که «فطرت» به عنوان تقریر دینی از سرشت مشترک انسان، می‌تواند در تعریف، قلمرو، اهداف و ارکان (مبانی، اصول و روش‌ها) تعلیم و تربیت اسلامی نقش عمدۀ‌ای ایفا نماید، بر آن است تا با پهلوه گیری از آرا و تقریر این فیلسوف، مجتهد و عارف معاصر، تصویری از الگوی ساختار روانی انسان فطری ارائه نماید.

آیت‌الله شاه‌آبادی علاوه بر ویژگی‌هایی همچون غیر اکتسابی بودن و همگانی بودن فطرت در میان همه انسان‌ها، به ویژگی‌هایی چون بالقوه بودن، معصومیت از خطأ و ثابت بودن فطرت اشاره می‌نماید. وی با ذکر جلوه‌های مختلف فطرت (از جمله فطرت‌های عالمه، حریت، افتخار، حب راحت) «فطرت عائشه» را هسته اصلی ساختار روانی انسان معرفی می‌نماید.

کلید واژه: فطرت، محمدعلی شاه آبادی، الگوی ساختار روانی، تربیت فطرت مدار